

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyně: **Odborová organizace pracovníků správ památkových objektů při Národním památkovém ústavu,** se sídlem Bouzov 8, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury,** se sídlem Maltézské náměstí 1, Praha 1, o ochraně před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2010, č. j. 11 Ca 241/2008 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností brojí žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti v záhlaví označenému usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým jí nepřiznal osvobození od soudních poplatků a záloh pro řízení a zamítl její žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Městský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že stěžovatelka podala proti meritornímu rozhodnutí o zamítnutí její žaloby na ochranu před nezákonným zásahem kasační stížnost, ve které zároveň požádala o osvobození od placení soudních poplatků a záloh v řízení a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

K této žádosti dále uvedla, že své majetkové poměry doloží ihned po provedení účetní závěrky k 31. 12. 2009. Vzhledem k tomu, že tyto poměry sama nedoložila, vyzval ji městský soud k vyplnění příslušného potvrzení. Výzva k prokázání majetkových poměrů spolu s potvrzením o majetkových poměrech byly stěžovatelce doručeny dne 29. 1. 2010. Stěžovatelka však vyplněné potvrzení ani jiné doklady potvrzující její majetkové poměry městskému soudu nezaslala. Na základě toho městský soud dovodil, že u stěžovatelky nebyly prokázány ani osvědčeny předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), ani pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. Z tohoto důvodu jí nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl její žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Stěžovatelka proti tomuto usnesení podala kasační stížnost, se kterou spojila návrh na prominutí zmeškání lhůty dle § 40 odst. 5 s. ř. s. V kasační stížnosti stěžovatelka výslovně připouští, že lhůtu k doplnění podkladů k žádosti o osvobození od soudních poplatků zmeškala. Důvodem zmeškání byla změna způsobu odesílání datových zpráv prostřednictvím datové schránky. Stěžovatelka se nedopatřením domnívala, že žádané podklady zaslala do datové schránky soudu, a věc považovala za vyřízenou. Tyto podklady však bohužel ve skutečnosti v dané věci odeslány nebyly. Stěžovatelka požádala o prominutí zmeškání pořádkové lhůty, která jí byla určena k doložení předmětných podkladů. Lhůta byla z její strany zmeškána omylem v důsledku změny způsobu odesílání datových zpráv, přičemž městský soud si může prostřednictvím své podatelny ověřit, že k takové změně skutečně došlo. Dále stěžovatelka podotýká, že neosvobození od soudních poplatků by pro ni mělo zásadní důsledky v podobě nemožnosti vedení řízení o kasační stížnosti. Městskému soudu jsou kritické majetkové poměry stěžovatelky známy z doby, kdy jí v meritorním řízení bylo osvobození od soudních poplatků přiznáno, od té doby se její finanční situace spíše zhoršila. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud vyhověl její žádosti o prominutí zmeškání lhůty, napadené rozhodnutí městského soudu zrušil, přiznal jí osvobození od soudních poplatků a ustanovil jí zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti.

Svou kasační stížnost stěžovatelka doplnila podáním ze dne 5. 6. 2010, v němž namítla, že sdělení požadovaných údajů o jejích majetkových poměrech nemělo pro rozhodnutí městského soudu zásadní význam, neboť městskému soudu byly známy z úřední činnosti. Stěžovatelka se domnívá, že za této situace by byly následky jejího pochybení nepřiměřeně tvrdé a znamenaly by odepření přístupu k soudu, neboť stěžovatelka prostředky na úhradu soudních poplatků prozatím nemá. Dále stěžovatelka poukázala na nedodržení zákonné lhůty k vydání meritorního rozsudku ze dne 30. 12. 2009 ze strany městského soudu. Z obsahu námitky není zřejmé, z čeho stěžovatelka lhůtu k vydání rozsudku dovozovala, odkázala pouze na § 174a odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Soudní poplatek nebyl uhrazen, stěžovatelka není pro řízení o kasační stížnosti zastoupena. Nejvyšší správní soud připomíná, že dle konstantní judikatury zdejšího soudu není v řízení o kasační stížnosti ve věci zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků nedostatek uhrazení soudního poplatku o kasační stížnosti, jakož i nedostatek právního zastoupení, důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti.

Poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval žádostí stěžovatelky o prominutí zmeškání lhůty stanovené jí k doložení majetkových poměrů. Stěžovatelce byla stanovena desetidenní lhůta k vyplnění prohlášení o majetkových poměrech (vzor č. 60 o. s. ř.) výzvou městského soudu ze dne 29. 1. 2010 (doručenou stěžovatelce téhož dne). V souladu s § 40 odst. 1 s. ř. s. tedy lhůta ke splnění uložené povinnosti začala běžet dne 30. 1. 2010, posledním dnem této lhůty bylo pondělí 8. 2. 2010. Stěžovatelka sama připustila, že na výzvu nereagovala. Městský soud rozhodl o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce dne 10. 3. 2010, toto usnesení nabylo právní moci dne 19. 3. 2010. Nabytí právní moci napadeného rozhodnutí, kterým bylo řízení před městským soudem ukončeno, činí překážku pro případné vyhovění žádosti o prominutí zmeškání lhůty uložené v tomto řízení. Předseda senátu může dle § 40 odst. 5 s. ř. s. z vážných omluvitelných důvodů na žádost zmeškání lhůty k provedení úkonu prominout, avšak musí k tomu mít procesní prostor, jinými slovy, musí zde probíhat řízení, v němž je možno rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty vydat. Z výše uvedených skutečností je zřejmé, že předsedkyně senátu 11 Ca o žádosti o prominutí zmeškání lhůty doručené městskému soudu dne 22. 3. 2010 již nemohla v řízení vedeném o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce rozhodnout, neboť toto bylo dnem 19. 3. 2010 pravomocně ukončeno. Po právní moci tohoto usnesení je jím městský soud vázán a není oprávněn do jeho obsahu zasahovat (s výjimkou opravy chyb v psaní, v počtech či jiné zjevné nesprávnosti). Pro úplnost lze uvést, že rozhodnout o prominutí zmeškání lhůty určené předsedou senátu v řízení před krajským či městským soudem není oprávněn ani Nejvyšší správní soud v řízení o případně podané kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti prověřuje zákonnost napadeného rozhodnutí a v § 110 odst. 1 s. ř. s. je stanoven taxativní výčet možností, jakým způsobem může rozhodnout. Dle uvedeného ustanovení přichází ze strany Nejvyššího správního soudu v úvahu zrušení napadeného rozhodnutí a jeho vrácení k dalšímu řízení, případně odmítnutí žalobního návrhu nebo postoupení věci, či zamítnutí kasační

stížnosti jako nedůvodné. Nejvyšší správní soud tedy nemá pravomoc činit v přezkoumávané věci sám procesní úkony či zasahovat do ní jinak, nežli stanoví § 110 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů nemohl v řízení o kasační stížnosti žádosti stěžovatelky o prominutí zmeškání lhůty k prokázání svých majetkových poměrů vyhovět.

Stěžovatelka v doplnění kasační stížnosti dále namítla, že městský soud mohl o její žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce rozhodnout i přes nezaslání potvrzení o majetkových poměrech v projednávané věci, neboť městskému soudu byly tyto údaje známé z jeho úřední činnosti. K této námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že osvobození od soudních poplatků je výjimkou z jinak obecně platného pravidla, dle kterého každý účastník hradí své náklady soudního řízení, včetně soudních poplatků. Soud může dle § 36 odst. 3 s. ř. s. od soudních poplatků osvobodit pouze účastníka, který o to požádá a doloží, že nemá dostatečné prostředky. Zákon tedy v § 36 odst. 3 s. ř. s. explicitně zakotvuje povinnost účastníka řízení, který požádá o osvobození od soudních poplatků, nedostatek prostředků doložit. Nelze proto souhlasit s tvrzením stěžovatelky, že sdělení požadovaných údajů nemělo pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků zásadní význam. Soud následně žádost a doklady předložené k prokázání majetkových poměrů hodnotí, přičemž primárně vychází z těchto pokladů, pokud uzná za vhodné, může samozřejmě vycházet i z dalších okolností, včetně údajů známých soudu z úřední činnosti. Činí tak v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s., dle něhož soud rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné. Účastník, který nesplní svoji povinnost doložit své tvrzení o nedostatku prostředků, se však nemůže domáhat toho, aby tuto povinnost namísto něho v plném rozsahu převzal soud prostřednictvím zjišťování údajů z jiných řízení. Skutečnost, že stěžovatelka vede u městského soudu velký počet řízení, v nichž pravidelně žádá o osvobození od soudních poplatků, ji nezbavuje povinnosti každou tuto žádost náležitě doložit. Povinnost unést důkazní břemeno ze strany žadatele o osvobození od soudních poplatků zdůraznil i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74 (dostupné na www.nssoud.cz). Pokud tato zákonem stanovená povinnost není splněna, což se v projednávané věci stalo, je nutno souhlasit se závěrem městského soudu vyjádřeném v napadeném usnesení, že stěžovatelka neprokázala splnění předpokladů pro přiznání osvobození od soudních poplatků stanovených v § 36 odst. 3 s. ř. s. a v souvislosti s tím ani pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s.

Nelze též souhlasit s tím, že dopad pochybení stěžovatelky v podobě nepřiznání osvobození od soudních poplatků je nepřiměřeně tvrdý a vede k odepření přístupu k soudu. Městský soud rozhodl o nepřiznání osvobození od soudních poplatků v souladu se zákonem, který dle § 36 odst. 3 s. ř. s. umožňuje vydat pozitivní rozhodnutí pouze v případě doložení nedostatečných prostředků.

Pokud se stěžovatelka domnívá, že podmínky pro osvobození od soudních poplatků splňuje, nelze vyloučit podání nové žádosti. Soud je obecně povinen rozhodnout i o opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku, v rámci tohoto řízení však hodnotí nejen, zda nová žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zda došlo ke změně poměrů účastníka, ale též, zda se nejedná o účelové prodlužování řízení (k tomu blíže viz např. odůvodnění nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09, dostupný na http://nalus.usoud.cz; nebo též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65, dostupný na www.nssoud.cz).

Na závěr Nejvyšší správní soud uvádí, že odkaz stěžovatelky na překročení lhůty k vydání rozsudku ze dne 30. 12. 2009 městským soudem není pro zákonnost postupu soudu v dané věci relevantní. Je zcela vyloučeno, aby i případné pochybení tohoto druhu ze strany soudu bylo důvodem pro akceptaci neplnění důkazní povinnosti účastníka řízení a vydání jiného nežli zákonem předpokládaného rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených důvodů neshledal námitky uvedené stěžovatelkou v kasační stížnosti důvodnými, napadené usnesení městského soudu není zatíženo ani vadami, které by byl povinen Nejvyšší správní soud zjistit z úřední povinnosti. Kasační stížnost byla proto zamítnuta dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. jako nedůvodná.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť stěžovatelce, která ve věci neměla úspěch, nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému náklady řízení v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2010

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu